

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Светла Владимирова Цанкова, катедра „Медии и обществени комуникации“, УНСС
(*научна длъжност, научна степен, име, фамилия, образователна/научна институция*)

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации - Фотожурналистика) с дисертационен труд на тема: „Фотография и пропаганда в българската преса в периода 1919-1944 г.“,

представен от Цветан Тодоров Томчев, редовен докторант в катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване“ на Факултета по журналистика и масова комуникация с научен ръководител: доц. Георги Лозанов

I. Оценка на качествата на дисертационния текст

Представеният дисертационен труд на тема „Фотография и пропаганда в българската преса в периода 1919-1944 г.“ на докторанта Цветан Тодоров Томчев е посветен на изключително интересна и недостатъчно изследвана от българската журналистическа наука тема. Тя безспорно е значима, защото е свързана с важна част от историята на българските медии и защото е посветена на възможностите на фотографията за въздействие върху аудиторията чрез специфичните изразни средства на изображението.

Авторът посочва още в увода, че теоретичните източници по тази тема са твърде оскъдни и това налага той да извърши впечатляваща проучвателна работа, за да представи водещите имена на български фотожурналисти, а също и печатни медии в периода 1919-1944 г., които отделят особено внимание на фотографията като важна част от новинарското съдържание. В своя дисертационен труд Цветан Томчев поставя проблема за възможностите на фотографията като средство за пропаганда в една много по-широка рамка, като проследява нейната еволюция от обикновено изображение, което просто допълва журналистическото съдържание, до специално послание, което има самостоятелни функции, отличава се с жанрово разнообразие и несъмнено постига значими ефекти върху читателите. На базата на редица примери от световната и българската фотожурналистика докторантът прави извода, че има снимки, които не просто визуализират значими политически, социални, културни и други събития, но и са се превърнали в разпознаваеми културни емблеми.

Цветан Томчев проследява развитието на фотожурналистиката в световен мащаб, представя водещи чужди илюстрирани издания и едни от най-известните фоторепортери, които са оказали съществено влияние върху световната репортажна фотография, за да докаже по-нататък в дисертационния си труд, че българската фотожурналистика безспорно следва световните образци и основните тенденции, но с течение на времето придобива своя специфика, развива интересни жанрови форми и достига своята стилистична и професионална зрялост. Впечатление прави факта, че в процеса на анализ на впечатляващия като обем снимков материал (близо 20 000 изображения от началото до средата на XX век) не само успява да открие водещите жанрови форми в българската фотожурналистика, но и да изследва влиянието, което оказват върху нейното развитие политическите събития в страната, икономическите проблеми, законодателната база, държавната медийна политика, политиката на отделните изследвани вестници и списания и вижданията на техните издатели и редактори. Всички тези фактори имат своя отпечатък върху българската вестникарска индустрия и конкретно върху фотожурналистиката в периода 1919 – 1944 г.

Водещата изследователска теза на докторанта е, че „пропагандата със снимки в Царство България е обслужвала главно целите на образованието, културата, патриотичното възпитание и поддържането на монархическата институция“. На базата на анализа на събрания снимков материал Цветан Томчев стига до извода, че популяризирането на образованието и просветата е издигнато в

култ, тъй като вестниците публикуват много често снимки на отлични ученици и млади таланти, на известни български творци и артисти. В същото време е очевидно, че тематичното разнообразие на публикуваните фотографии е изключително широко – отразяват се политически, криминални, стопански, спортни теми, произшествия и природни бедствия, не липсват развлекателни и сензационни сюжети. Докторантът стига до извода, че „българската вестникарска индустрия има свой специфичен развой, който не следва европейския начин на правене на бизнес с новини“ и това намира своето отражение дори върху снимките, които създават и поддържат култа към монархическата фамилия. Пропагандата чрез журналистическата фотография според автора служи за възпитаване в просвета, дарителство и родолюбие, като това не противоречи на търговския интерес на издателите на вестници и списания.

В дисертационния труд са включени 217 снимки на чужди и български фотожурналисти, които много убедително подкрепят представяните от Цветан Томчев тенденции и направените изводи – това е едно от сериозните постижения на неговото изследване. Голяма част от този илюстративен материал е непроучен до момента и обогатява в значителна степен изследването на българската журналистика в периода между 1919 и 1944 г.

Дисертационният труд на Цветан Томчев на тема „Фотография и пропаганда в българската преса в периода 1919-1944 г.“ е логично структуриран, което позволява на автора да представи качествено своето изследване, да демонстрира отличното познаване на проблематиката и да изпълни поставените задачи. Впечатление правят също високата езикова култура и богат речник на докторанта.

Авторефератът отговаря на приетите стандарти и представя по убедителен начин постигнатите от Цветан Томчев резултати в дисертационния труд.

II. Приноси на дисертационното изследване

Безспорните приноси на дисертационния труд на Цветан Томчев са свързани с открояването на основни етапи в развитието на българската фотожурналистика между 1919 и 1944 г., със систематизирането на жанровите форми, с представянето на водещи български фотожурналисти от този период и с направените изводи за пропагандната роля на фотографията. Постигнатите резултати могат да бъдат използвани в процеса на обучение на студенти по журналистика.

III. Бележки и препоръки

Препоръчвам на докторанта Цветан Томчев да продължи своята работа по изследването на българската фотожурналистика, което ще бъде сериозен принос за журналистическата наука у нас.

IV. Публикации и участия в научни форуми

В автореферата са посочени публикуваните от автора две книги „Големите фоторепортери на България“, част 1 и 2, а също и 2 публикации по темата на дисертационния труд и участия в научни форуми на ФЖМК, които доказват, че докторантът Цветан Томчев е изпълнил изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ за апробиране и оповестяване на резултатите от изследването според чл. 5, т. 5 и е покрила минималните национални изисквания по чл. 63, ал. 1, т. 4 и чл. 69, ал. 3.

V. Заключение

Дисертационният труд се отличава с високо качество на проведеното емпирично проучване, с оригинален и задълбочен анализ на проблематиката, с прецизни и аргументирани изводи, с убедително доказаната теза и отлична езикова култура. Това ми дава основание да оценя високо дисертационния труд на тема „Фотография и пропаганда в българската преса в периода 1919-1944 г.“ и да изразя положителното си становище на докторанта Цветан Тодоров Томчев да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации - Фотожурналистика).

Дата: 24.03.2023 г.

Рецензент: доц. д-р Светла Цанкова